

trestní řízení proti obžalovanému pro přečin podle § 11 zákona na ochranu republiky zastaveno ve smyslu čl. I. rozhodnutí presidenta republiky ze dne 19. října 1928 a proto tento přečin, k němuž soud nalézací v napadeném rozsudku při výměře trestu musil přihlížeti, již nepřichází v úvahu, bylo výroky o trestu a výroky s tím související zrušiti a trest znovu vyměřiti. Jelikož čin byl spáchán v podnapilosti, okolnosti polehčující převažují okolnosti přitěžující, obžalovaný byl dosud trestán jen pokutami a nejsou tu okolnosti, které by poukazovaly k tomu, že by čin tkvěl ve zlé povaze obžalovaného nebo ve zvláštním zločinném úmyslu, jest též vzhledem k dobré pověsti obžalovaného odůvodněna naděje, že povede řádný život i bez výkonu trestu, pročež mu byl povolen podmíněný odklad výkonu uloženého mu trestu a doba zkušební stanovena třemi roky (§ 1 zák. o podm. odsouzení). Soud zrušovací v souzeném případě sám mohl rozhodovati o podmíněném odsouzení (§ 7 zák. o pod. odsouzení) — an soud nalézací obžalovanému toto dobrodiní již přiznal, ačkoliv ho odsoudil pro více činů, tedy na širším podkladě, než nyní soud zrušovací, takže, i kdyby byl soud nalézací měl znovu rozhodnouti o podmíněném odsouzení, nelze míti za to, že by byl — při nyní pro obžalovaného výhodnějším podkladě — rozhodl jinak než v napadeném rozsudku.

Čís. 3513.

Ke skutkové podstatě podvodu nestačí objektivní možnost poškození, aniž, že oklamán škodu utrpěl, nýbrž musí býti zjištěn úmysl obviněného směřující k poškození oklamaneho a, že škoda povstala nebo měla povstati ze lstivého přestírání, že oklamán lstivým předstíráním byl pohnut k jednání neb opomenutí, z něhož mu škoda na majetku nebo na právech měla nastati.

(Rozh. ze dne 6. června 1929, Zm II 27/29.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: Rozsudkem okresního soudu v Šilperku ze dne 13. března 1928, jímž byl obžalovaný uznán vinným přestupkem podvodu podle § 197 a 461 tr. zák., jakož i potvrzujícím jej rozhodnutí krajského jako odvolacího soudu v Olomouci ze dne 23. srpna 1928 byl porušen zákon v ustanovení § 197 a 461 tr. zák., oba rozsudky se zrušují a věc odkazuje se k okresnímu soudu v Šilperku k novému projednání a rozhodnutí.

D ů v o d y:

Rozsudkem okresního soudu v Šilperku ze dne 13. března 1928 byl obžalovaný uznán vinným přestupkem podvodu podle § 461 tr. zák. Odsuzujícímu výroku byl podkladem tento skutkový děj, který okresní soud zjistil na základě zodpovídání se obviněného a výpovědí svědků Anny F-ové a Josefa T-a. Josef T. objednal 19. října 1926 u obviněného, cestujícího firmy Anny F-ové, přehoz na dvě postele za 180 Kč a dal

obviněnému zálohu 30 Kč. Objednaný přehoz s krajkami nebyl však firmou Josefu T-ovi proto dodán, že nemohla dodati žádný druh za smlouvenou cenu 180 Kč. Soud nedal víry zodpovídání se obviněného, že v ceníku vydaném firmou Anna F-ová obviněnému byly uvedeny přehozy v ceně od 180—330 Kč, takže obviněný mohl přijmouti objednávku na přehoz za 180 Kč; soud poukazuje k určité výpovědi svědkyně Anny F-ové, podle které sice v ceníku firmou obviněnému byly uvedeny přehozy v ceně 140—330 Kč, že však přehozy toho druhu, jaký byl Josefem T-em v ceníku objednán, byly vyznačeny penízem 270 Kč. Pokud jde o zlý úmysl obviněného, poukazuje okresní soud k tomu, že obviněný byl podle svědectví Anny F-ové u ní zaměstnán od roku 1925 do roku 1928, že zboží mu bylo dáno do prodeje za pevnou cenu podle ceníku, v němž každá jednotlivá věc byla podrobně uvedena, takže běžná cena jednotlivých druhů zboží v ceníku uvedeného musela býti obviněnému známa, a dále k tomu, že obviněný byl oprávněn vybrati si zálohu ve výši 10%, že však obviněný vybral si od Josefa T-a, jenž mimo přehoz objednal též závěs za 50 Kč, zálohu 30 Kč, ač byl oprávněn z úhrnné ceny objednávky 230 Kč vybrati si jen zálohu 23 Kč. Rozsudek dochází k úsudku, že celé chování se obviněného při uzavření objednávky bylo způsobilé vzbuditi u objednatele víru v pravdivost tvrzení obviněného, a že bylo dále způsobilé vésti k poškození Josefa T-a. Okresní soud nabyt proto přesvědčení o vině obžalovaného v tom směru, že lstivým předstíráním, že může přijati a vyříditi objednávku na přehoz za 180 Kč, uvedl Josefa T-a v omyl, jímž Josef T. měl utrpěti — a též utrpěl — na svém majetku škodu 30 Kč. Odvolání obviněného co do viny i trestu bylo rozhodnutím krajského jako odvolacího soudu v Olomouci ze dne 23. srpna 1928 zamítnuto s poukazem na správné důvody rozsudku první stolice.

Těmito rozsudky byl porušen zákon v ustanovení § 197 a 461 tr. zák. K podstatným náležitostem podvodu patří uvedení v omyl, lstivé předstírání nebo jednání jako prostředek vyvolání omylu nebo využití omylu a úmysl pachatelův směřující ke způsobení škody na majetku nebo na právech. Tyto náležitosti musí býti prokázány jak po objektivní tak i po subjektivní stránce. Rozsudek se však obmezuje na zjištění, že chování se obviněného při uzavření objednávky bylo způsobilé vzbuditi u objednatele víru v pravdivost tvrzení obviněného, a že bylo dále způsobilé vésti k poškození Josefa T-a; zjišťuje tedy rozsudek jen objektivní způsobilost chování se obviněného uvésti Josefa T-a v omyl a objektivní možnost jeho poškození. V subjektivním směru mohly by snad okolnosti uvedené v odstavci důvodů zjištění tomu předcházejícím poukazovati na úmyslnost jednání obviněného, avšak jen ohledně uvedení v omyl, naproti tomu však subjektivní stránka činu ve směru úmyslu, způsobiti škodu na majetku nebo právech, není v důvodech rozsudku rozbírána. Objektivní možnost poškození, a aniž okolnost, že oklamáný škodu utrpěl nestačí ke skutkové podstatě podvodu, nýbrž musí býti zjištěn úmysl obviněného směřující k poškození oklamáného a i okolnost, že škoda povstala nebo měla povstati ze lstivého předstírání, jinými slovy, že oklamáný lstivým přestíráním byl pohnut k jednání neb opomenutí, z něhož mu škoda na majetku nebo na právech měla vzejíti.

Rozsudek v těchto směrech nemá žádných zjištění a neobírá se vůbec ani okolnostmi v trestním řízení na jevo vyšlými, jež pro zjištění v tomto směru mají význam, ani údaji obviněného, které pro posouzení subjektivní stránky činu jsou důležité. Tak zejména měl se rozsudek vypořádati s hájením se obviněného, že nebyl sice oprávněn vybíratí zálohy 10% kupní ceny převyšující, že však tak často činíval a že firma Anny F-ové postup ten schvalovala (to potvrzuje sama Anna F-ová), dále že vybrané vyšší zálohy byly zúčtovány pravidelně měsíčně, dále že se vybraná záloha od T-a 30 Kč vztahovala nejen na přehoz, nýbrž i na spoluobjednaný závěs. Rozsudek se měl také zabývatí otázkou, zúčtovala-li firma oznámenou jí zálohu 30 Kč, kterou obviněný vybral od T-a, bylo-li správné, že vyřizujíc objednávku jen částečně zasláním závěsu, neodpočítala od ceny závěsu 50 Kč zaplacenou zálohu 30 Kč, nýbrž vybrala dobírkou celý peníz 50 Kč. Bylo dále i zjistiti, zakládá-li se na pravdě tvrzení obviněného, že měl tehdy — v době spáchání činu jemu za vinu kladeného — proti firmě pohledávku z provisí. Veškeré tyto uvedené okolnosti mohou býti důležité pro posouzení, zda obviněný jednal v úmyslu, by objednatelé poškodil. Onou vadou trpí nejen rozsudek první stolice, nýbrž i rozhodnutí soudu odvolacího. Bylo proto ve smyslu § 33 tr. ř. na návrh generální prokuratury podle § 292 a 479 tr. ř. uznati, jak shora uvedeno.

Čís. 3514.

Nejde o nezpůsobilost použitého prostředku (objednávky) k lstivému předstírání (§ 197 tr. zák.), bylo-li lze poškozenému seznati nepravdivost objednávky jen dalším pátráním (potvrzením příkazu), ani, vyskytla-li se překážka v dokonání činu mimo použitý prostředek (k nové objednávce zboží nebylo dodáno, jelikož první objednávky nebyly zaplacený).

(Rozh. ze dne 6. června 1929, Zm II 66/29.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost rodičů obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 25. ledna 1929, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podvodu dílem dokonaného, dílem nedokonaného podle §§ 8, 197, 200 tr. zák.

Důvody:

Zmatečná stížnost uplatňuje zmatečnost podle § 281 čís. 9 a) tr. ř. Není důvodnou. Pokud tvrdí, že v počínání obžalovaného nemělo býti spatřováno uvedení v omyl, neboť jednoduché, v obchodním životě obvyklé potvrzení příkazu bylo by dotyčné firmy přesvědčilo o tom, že objednávky, učiněné obžalovaným Erichem S-em nepocházely od Jana S-a, namítá tak nezpůsobilost použitého prostředku — objednávky — ke lstivému předstírání. Sama však tím, že uznává, že bylo by se strany poškozených potřeba určitého výkonu, přiznává, že bez takového